

ризиком. Вона неефективна, тому що квоти створюють викривлені стимули для фермерів. Вони притримують зерно, воно псується, як наслідок ціни на внутрішньому ринку зростають. Квоти також знижують стимули до інвестування, підтримуючи таким чином високі ціни. Така політика - непродуктивна, тому що процедура розподілу квот непрозора, що відбиває бажання у приватних інвесторів вкладати кошти в розвиток матеріально-технічної бази мережі поставок зерна. А саме вони, за словами голови Української зернової асоціації Володимира Клименка, й аж ніяк не держава з її боргами та дефіцитом бюджету можуть бути серйозними інвесторами для українського сільського господарства, яке за підрахунками експертів потребує близько 90 мільярдів доларів інвестицій для того, аби хоча б подвоїти виробництво зернових, заплановане концепцією державної цільової програми «Зерно України 2008-2015».

Держава, для впливу на пропозицію зерна сільськогосподарськими підприємствами, має певні економічні інструменти, а саме: цінова політика, державні закупки, інтервенція, заставні закупки, оподаткування, бюджетна підтримка, страхування, митно-тарифне регулювання та гарантії щодо зарубіжних інвестицій. Кожен з визначених інструментів потребує вдосконалення.

Література.

1. Економіка сільського господарства / [за ред. О.І. Здоровцова, В.І. Мацибори]. - К.: Видавництво УСГА, 2003. - 254 с.
2. Проблеми економіки агропромислового комплексу і формування його кадрового потенціалу: кол. монографія. - К.: ІАЕ УААН, – 2002. - 732 с.
3. Світова економіка: підручник / [А.С. Філіпенко, О.І. Рогач, О.І. Шнирковта ін]. - К.: Либідь, 2000. - 582 с.
4. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України / С.І. Соколенко. - К.: Логос, 2004.-568 с.

СТАН РОЗВИТКУ ТА ВИРОБНИЦТВА ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ В УКРАЇНІ

**Панова Т.С., студентка,
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка**

Україна належить до країн із значними обсягами виробництва зерна. Хоч вона і виробляє зерно значно менше, ніж найбільші виробники у світі (Китай, США, Індія, Росія), та в Європі вона поступається лише Франції, а в останні роки - і Німеччині. Зонаю

виращування товарної озимої пшениці на Україні є зони Степу і Лісостепу.

Оптимальну площа зернового клину повинна становити: - 6 млн. га. Але за остані роки відбулися структурні зміни в посівних площах озимої пшениці: за 1990-2009 рр. посіви озимої пшениці скоротилися більше ніж на 30%.

Україна може втратити свої позиції великої зернової держави в Європі. Валовий збір зернових культур в Україні в 2009 р. склав 46028 тис. тонн, у тому числі пшениці - 20886 тис. тонн.

На рис. 1 відображені обсяги виробництва основних видів зернових культур за період з 2000 по 2009 рік.

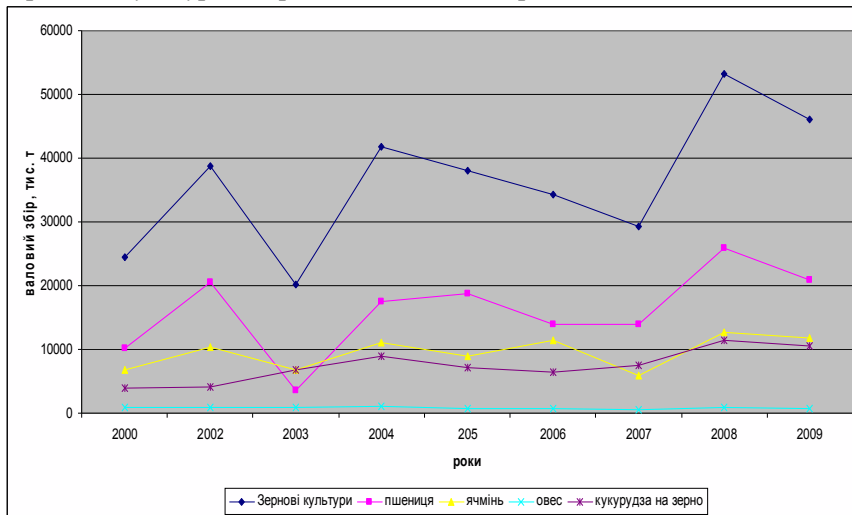

Рис. 1. Виробництво основних видів зернових культур з 2000 по 2009 рік.

У найбільш урожайному 1990 році озимої пшениці в Україні було зібрано по 35,1 ц/га, а у 2009 році - по 30,9 ц/га. Урожайність зернових в країнах, які є постачальниками зерна на світовий ринок у 2007 році становила: у Європейському Союзі - 46 ц/га, у США - 69 ц/га. Тобто, урожайність зерна в Україні майже у два рази нижча проти провідних зернових країн. Отже, вітчизняна врожайність втричі нижча, ніж у США, в 2,5 рази - ніж у країнах ЄС.

Посіви озимих зернових в 2011 році становлять 8187,4 тис. га, минулого року було посіяно 8557,0 тис. га. З них озимої пшениці та тритикале посіяно 6642,3 тис. га (під цьогорічний урожай було посіяно 6667,3 тис. га), озимого жита - 309,7 тис. га (300,7 тис. га), озимого

ячменю – 1234,2 тис. га (1587,4 тис. га). Крім цього площі під озимим ріпаком займають 1040,6 тис. га проти 1417,9 тис. га минулого року.

За даними Мінагрополітики і продовольства України, стан посіву озимих на зерно на 6 січня 2011 року в усіх категоріях господарств отримано сходів 8086,4 тис. га, що становить 100% від посіяного. З них у доброму стані перебуває 4546,5 тис. га, що становить 56,2% площі; у задовільному – 3010,2 тис. га, що становить 37,2% площі; слабкі і зріджені посіви становлять 529,7 тис. га, відповідно 6,6%.

В перспективі наша держава матиме величезний експортний потенціал. Валове виробництво зерна оцінюється в 20 млрд. доларів США. Фахівці кажуть, що реально збільшити його в два-три рази і експортувати збіжжя на 30-40 млрд. дол. Це сприятиме створенню додаткових робочих місць, підвищенню заробітків і споживчого попиту. Якщо наша країна матиме таку потужну «зброю» як експорт продовольчого зерна у 40 млрд. дол., то зможе ефективно впливати на світову політику. За такого сценарію членство у СОТ даватиме Україні великі переваги.

Таким чином, продовольчий, і перш за все зерновий потенціал України, який за оцінками окремих експертів дозволяє прогнати до 300 млн. чол., реалізований лише на 25-30 %.

Продовж останніх трьох років ціни на зерно суттєво зростали, зокрема на пшеницю на 152%. Динаміка росту цін на пшеницю зараз підтримується й значним попитом на неї з боку найбільших країн-імпортерів зернових. За 2007 р. світові ціни на пшеницю збільшилися на 50%. Експерти Світового банку прогнозують, що зростання цін на сільськогосподарську продукцію не припинятиметься як мінімум до 2015 року. В цьому році пшениця може подорожчати на 103-127%.

Ефективність виробництва зерна визначає його конкурентоздатність, як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, тобто здатність до розширеного відтворення, зростання обсягів виробництва, збільшення кількості робочих місць, підвищення заробітної плати працівників та інше. У цілому ефективність - це соціально-економічна проблема, позитивне вирішення якої зумовлює розвиток продуктивних сил і стан суспільства.

З цією метою розроблено ряд напрямків, що спрямовані на підвищення економічної ефективності зернового виробництва і передбачають збільшення виробництва, поліпшення якості зерна, забезпечення більшої сталості зернового господарства, ефективного використання його виробничих ресурсів. Основним напрямком

подальшого зростання зернового господарства є інтенсифікація зерна на основі внесення оптимальної кількості органічних, мінеральних добрив, розширення посівів високоврожайних сортів і гібридів, впровадження комплексної механізації, інтенсивних та індустриальних технологій, застосування прогресивних форм організації і оплати праці з урахуванням кінцевого результату.

Необхідність комплексного удосконалення функціонування ринку зерна, створення умов для реалізації експортного потенціалу галузі ґрунтуються на основних державних пріоритетах аграрної політики, визначених Законом України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року», відповідає законодавчо визначеним стратегічним цілям аграрної політики, зокрема в частині гарантування продовольчої безпеки держави та перетворення аграрного сектору на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому та зовнішньому ринках сектор економіки держави.

Література.

1. Грідін О.В. Пшениця: виробництво, торгівля, споживання: матеріали Міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів і молодих учених [«Економічні, екологічні та соціальні проблеми сталого розвитку аграрного сектора економіки»], (м. Харків, 1-3 жовтня 2008 року) / Міністерство аграрної політики України, Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва. – Х.: 2008. – С. 106.

Науковий керівник – старший викладач Колтаченко Н.М.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА СОЇ

**Пилипенко Т.В., студентка,
Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка**

Соя – одна з найцінніших зернобобових культур, яка забезпечує виробництво близько 400 видів харчових продуктів як для людини, так і для тварин. Крім того, вона є важливою сировиною для переробної промисловості. У зерні сої міститься 30 – 42 % білку, збалансованого амінокислотним складом, 15 – 25 % жиру, 20 – 30 % вуглеводів, значна кількість ферментів, мінеральних речовин, вітамінів, а також інших важливих органічних та неорганічних речовин.